

COUNCIL OF EUROPE   CONSEIL DE L'EUROPE

Rada Evropy

CPT/Inf/C (2002) 1
Česky / Czech / Tchèque

Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT)

Evropská úmluva o zabránění mučení a nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestání

Text Úmluvy a Výkladové zprávy

Série evropských smluv - č. 126.

Text upraven podle Protokolu č.1 (CETS č.151) a č. 2 (CETS č.152),
které vstoupily v platnost 1.3. 2002.

OBSAH

Strana

Evropská úmluva o zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání	4
Výkladová zpráva	13

EVROPSKÁ ÚMLUVA O ZABRÁNĚNÍ MUČENÍ A NELIDSKÉMU ČI PONIŽUJÍCÍMU ZACHÁZENÍ NEBO TRESTÁNÍ

Členské státy Rady Evropy, které podepsaly tuto úmluvu,

dbajíce ustanovení úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod;

připomínající, že na základě článku 3 výše uvedené úmluvy „nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu“;

berouce na vědomí, že mechanismus stanovený v této úmluvě působí ve vztahu k osobám považujícím se za poškozené v důsledku porušení článku 3;

přesvědčeny, že ochrana osob zbavených svobody proti mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání by mohla být posílena mimosoudními prostředky preventivní povahy, které jsou založeny na návštěvách;

dohodly se na následujícím:

HLAVA I

Článek 1

Zřizuje se Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (dále jen "Výbor"). Výbor prostřednictvím návštěv zjišťuje, jak je zacházeno s osobami zbavenými svobody s cílem posílit v případě nezbytnosti ochranu těchto osob před mučením a před nelidským či ponižujícím zacházením nebo trestáním.

Článek 2

Každá strana dovolí v souladu s touto úmluvou návštěvu jakéhokoliv místa podléhajícího její jurisdikci, kde se nacházejí osoby zbavené svobody veřejnou mocí.

Článek 3

Výbor a příslušné státní úřady zúčastněné strany při uskutečňování této úmluvy navzájem spolupracují.

HLAVA II

Článek 4

1. Výbor se skládá z počtu členů, který se rovná počtu stran.
  2. Členové Výboru jsou vybíráni z osob vysokého morálního charakteru, které jsou známy svými schopnostmi v oboru lidských práv nebo mají odborné zkušenosti v oblastech, na něž se vztahuje tato úmluva.
  3. Členem Výboru může být pouze jeden příslušník téhož státu.
  4. Členové působí jako soukromé osoby, jsou nezávislí a nestranní a musí být k dispozici pro účinné vykonávání své funkce ve Výboru.
-

Článek 5

1. Členové Výboru jsou voleni Výborem ministrů Rady Evropy prostou většinou hlasů ze seznamu sestaveného byrem Poradního shromáždění Rady Evropy; každá národní delegace stran v Poradním shromáždění navrhne tři kandidáty, z nichž nejméně dva musí být jejími příslušníky.

V případě, že do Výboru má být zvolen člen za nečlenský stát Rady Evropy, byro Poradního shromáždění vyzve parlament tohoto státu, aby jmenoval tři kandidáty, z nichž nejméně dva jsou jeho příslušníky. Volba Výborem ministrů proběhne po poradě se zúčastněnou stranou

2. Stejný postup se použije při obsazování příležitostně uvolněných míst.
3. Členové Výboru jsou voleni na období čtyř let. Mohou být znovuzvoleni dvakrát. Volební období tří členů zvolených v prvních volbách však uplyne po dvou letech. Členové, jejichž volební období uplyne na konci prvního dvouletého období, budou určeni losem, který provede generální tajemník Rady Evropy ihned po ukončení prvních voleb.
4. Aby se v rámci možností zabezpečilo, že dojde k obnově jedné poloviny členů Výboru každé dva roky, může Výbor ministrů rozhodnout, dříve než přikročí k jakékoliv další volbě, že funkční období jednoho nebo více členů, kteří mají být zvoleni, bude mít jinou délku než čtyři roky; avšak ne více než šest let a ne méně než dva roky.
5. V případě, kdy se jedná o více než jedno funkční období a kdy Výbor ministrů bude postupovat podle předchozího odstavce, přidělí se tato funkční období losem, který provede generální tajemník ihned po volbách.

Článek 6

1. Zasedání Výboru jsou neveřejná. Kворum tvoří většina jeho členů. S výjimkou ustanovení článku 10 odst. 2 jsou rozhodnutí Výboru přijímána většinou přítomných členů.
  2. Výbor si stanoví jednací řád.
  3. Sekretariát Výboru zajišťuje generální tajemník Rady Evropy.
-

HLAVA III

Článek 7

1. Výbor organizuje návštěvy míst uvedených v článku 2. Kromě pravidelných návštěv může Výbor organizovat takové další návštěvy, které jsou podle jeho názoru vyžadovány okolnostmi.
2. Návštěvy jsou zpravidla uskutečňovány alespoň dvěma členy Výboru. Výboru mohou, pokud to považuje za nezbytné, pomáhat znalci a tlumočníci.

Článek 8

1. Výbor oznámí vládě zúčastněné strany svůj úmysl uskutečnit návštěvu. Po takovém oznámení může kdykoliv navštívit jakékoliv místo uvedené v článku 2.
  2. Strana poskytne Výboru k uskutečnění jeho úkolu následující možnosti:
    - a) přístup na své území a právo cestovat bez omezení;
    - b) veškeré informace o místech, kde se nacházejí osoby zbavené svobody;
    - c) neomezený přístup do jakéhokoliv místa, kde se nacházejí osoby zbavené svobody, včetně práva pohybovat se v těchto místech bez omezení;
    - d) další informace dostupné straně, které jsou pro Výbor nezbytné k uskutečnění jeho úkolu. Při vyžadování těchto informací vezme Výbor na zřetel příslušná pravidla vnitrostátního práva a profesionální etiky.
  3. Výbor může bez přítomnosti dalších osob vyslýchat osoby zbavené svobody.
  4. Výbor se může volně stýkat s jakoukoliv osobou, o níž se domnívá, že mu může poskytnout příslušné informace.
  5. V případě nezbytnosti může Výbor okamžitě sdělit své poznatky příslušným úřadům zúčastněné strany.
-

Článek 9

1. Ve výjimečných případech mohou příslušné úřady zúčastněné strany vznést Výboru námitky proti návštěvě v určitém období nebo na určitém místě navrženém Výborem. Takovéto námitky mohou být vzneseny pouze z důvodů obrany státu, veřejné bezpečnosti, vážných nepokojů v místech, kde se nacházejí osoby zbavené svobody, zdravotního stavu osoby nebo probíhajícího neodkladného výslechu týkajícího se závažného trestného činu.
2. Po takovýchto námitkách Výbor a tato strana okamžitě zahájí konzultace za účelem vyjasnění situace a dosažení dohody o opatřeních umožňujících Výboru urychleně vykonávat své funkce. Takováto opatření mohou zahrnovat přemístění každé osoby, kterou Výbor navrhl navštívit, do jiného místa. Do doby uskutečnění návštěvy strana poskytne Výboru informace o každé takovéto osobě.

Článek 10

1. Výbor po každé návštěvě vypracuje zprávu o skutečnostech zjištěných během ní, přičemž vezme v úvahu veškeré připomínky, které byly předloženy zúčastněnou stranou. Zprávu s doporučeními, která považuje za nezbytná, předá straně. Výbor může jednat se stranou s cílem navrhnout, pokud je to nezbytné, zlepšení ochrany osob zbavených svobody.
2. Jestliže strana nespolupracuje či odmítne zlepšit situaci ve světle doporučení Výboru, může Výbor poté, kdy strana měla možnost vyjádřit své názory, rozhodnout dvoutřetinovou většinou svých členů, že ve věci učiní veřejné prohlášení.

Článek 11

1. Informace shromážděné Výborem v souvislosti s jeho návštěvou, jeho zpráva a konzultace se zúčastněnou stranou jsou důvěrné.
2. Výbor zveřejní svoji zprávu společně s veškerými poznámkami zúčastněné strany, kdykoliv je o to touto stranou požádán.
3. Žádné osobní údaje však nesmí být zveřejňovány bez výslovného souhlasu dotčené osoby.

Článek 12

Výbor v souladu se zásadami důvěrnosti podle článku 11 každoročně předkládá Výboru ministrů celkovou zprávu o své činnosti, která je předána Poradnímu shromáždění a každému nečlenskému státu Rady Evropy, jenž je stranou úmluvy, a zveřejněna.

Článek 13

Od členů Výboru, znalců a dalších osob pomáhajících Výboru se vyžaduje, aby během svého funkčního období a po jeho ukončení zachovali mlčenlivost o skutečnostech nebo informacích, o nichž se dozvěděli při výkonu svých funkcí.

Článek 14

1. Jména osob pomáhajících Výboru budou uvedena v oznámení podle článku 8 odst. 1.
2. Znalci jednájí na základě instrukcí a jménem Výboru. Musí mít zvláštní znalosti a zkušenosti v oblastech, na něž se vztahuje tato úmluva, a jsou vázáni stejnými povinnostmi nezávislosti, nestrannosti a dosažitelnosti jako členové Výboru.
3. Strana může výjimečně prohlásit, že znalci nebo jiné osobě pomáhající Výboru nelze povolit účast při návštěvě místa podléhajícího její jurisdikci.

HLAVA IV

Článek 15

Každá strana sdělí Výboru jméno a adresu úřadu, který je příslušný přijímat oznámení pro vládu, a styčného úředníka, kterého případně jmenuje.

Článek 16

Výbor, jeho členové a znalci uvedení v článku 7 odst. 2 požívají výsad a imunit stanovených v příloze k této úmluvě.

Článek 17

1. Tato úmluva není na újmu ustanovením vnitrostátního práva či jakékoliv mezinárodní dohody, která osobám zbaveným svobody poskytují větší ochranu.
  2. Nic v této úmluvě nebude vykládáno tak, jako by omezovalo nebo rušilo pravomoc orgánů Evropské úmluvy o lidských právech nebo závazky přijaté stranami podle této úmluvy.
  3. Výbor nenavštěvuje místa, která účinně a pravidelně navštěvují představitelé nebo delegáti ochranných mocností nebo Mezinárodního výboru Červeného kříže na základě ženevských úmluv z 12. srpna 1949 a dodatkových protokolů k nim z 8. června 1977.
-

HLAVA V**Článek 18**

1. Tato úmluva je otevřena k podpisu členskými státy Rady Evropy. Podléhá ratifikaci, přijetí nebo schválení. Ratifikační listiny, listiny o přijetí nebo schválení budou uloženy u generálního tajemníka Rady Evropy.
2. Výbor ministrů Rady Evropy může vyzvat kterýkoliv nečlenský stát Rady Evropy, aby přistoupil k úmluvě.

Článek 19

1. Tato úmluva vstoupí v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí tří měsíců ode dne, kdy sedm členských států Rady Evropy vyjádří svůj souhlas být vázán touto úmluvou v souladu s ustanoveními článku 18.
2. Pro každý stát, který dodatečně vyjádří svůj souhlas být vázán touto úmluvou, úmluva vstoupí v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí tří měsíců ode dne uložení ratifikační listiny, listiny o přijetí schválení nebo přistoupení.

Článek 20

1. Každý stát může při podpisu nebo uložení ratifikační listiny, listiny o přijetí, schválení nebo přistoupení uvést území, na které nebo na která se tato úmluva bude vztahovat.
2. Každý stát může kdykoliv později rozšířit prohlášením zaslaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy uplatňování této úmluvy na kterékoliv další území uvedené v tomto prohlášení. Ve vztahu k tomuto území úmluva vstoupí v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí tří měsíců ode dne přijetí takového prohlášení generálním tajemníkem.
3. Každé prohlášení učiněné na základě dvou předcházejících odstavců může být ve vztahu ke každému území uvedenému v takovém prohlášení odvoláno oznámením zaslaným generálnímu tajemníkovi. Odvolání nabude účinnosti první den měsíce následujícího po uplynutí tří měsíců ode dne přijetí takového oznámení generálním tajemníkem.

Článek 21

K ustanovením této úmluvy nelze učinit žádnou výhradu.

Článek 22

1. Každá strana může kdykoliv vypovědět tuto úmluvu sdělením zaslaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy.
2. Tato výpověď nabude účinnosti první den měsíce následujícího po uplynutí dvanácti měsíců od data přijetí sdělení generálním tajemníkem Rady Evropy.

Článek 23

Generální tajemník Rady Evropy oznámí členským státům a každému nečlenskému státu Rady Evropy, který je stranou úmluvy:

- a) každý podpis;
- b) uložení každé ratifikační listiny, listiny o přijetí, schválení nebo přistoupení;
- c) každé datum vstupu této úmluvy v platnost v souladu s články 19 a 20;
- d) každý další úkon, oznámení nebo sdělení týkající se této úmluvy s výjimkou opatření přijatých při provádění článků 8 a 10.

Na důkaz toho podepsaní, kteří k tomu byli řádně zmocněni, podepsali tuto úmluvu.

Dáno ve Štrasburku dne 26. listopadu 1987 v angličtině a francouzštině, přičemž obě znění mají stejnou platnost, v jednom vyhotovení, které bude uloženo v archivech Rady Evropy. Jeho ověřené kopie zašle generální tajemník Rady Evropy všem členským státům Rady Evropy.

Příloha

Výsady a imunity (Článek 16)

1. Pro účely této přílohy se odkazy na členy Výboru považují i za odkazy na znalce zmíněné v článku 7 odst. 2.
  2. Členové Výboru při výkonu svých funkcí a během cest konaných při výkonu svých funkcí požívají následujících výsad a imunit:
    - a) imunitu vůči zatčení či zadržení a vůči zabavení jejich osobních zavazadel a ve vztahu k výročkům nebo písemným projevům a všem činům vykonaným při plnění služebního poslání, vynětí ze všech řízení;
    - b) vynětí z jakýchkoliv omezení svobody pohybu při odjezdu a návratu do jejich země trvalého pobytu a při vstupu a odjezdu ze země, ve které vykonávají své funkce, a z registrace cizinců v zemi, kterou navštěvují nebo kterou projíždějí při výkonu svých funkcí.
  3. Při cestách konaných při výkonu jejich funkcí jsou členům Výboru přiznány při celních a devizových kontrolách:
    - a) jejich vlastní vládou stejné úlevy, jaké jsou přiznány vyšším úředníkům cestujícím do zahraničí s dočasným služebním posláním;
    - b) vládami ostatních stran stejné úlevy, jaké jsou přiznány představitelům cizích vlád pověřeným dočasným služebním posláním.
  4. Dokumenty a materiály Výboru, pokud se týkají práce Výboru, jsou nedotknutelné.

Úřední korespondence a další úřední sdělení Výboru nemohou být zadržovány nebo podrobeny cenzuře.
  5. S cílem zabezpečit členům Výboru úplnou svobodu slova a úplnou nezávislost při výkonu jejich funkcí bude pokračovat vynětí z řízení ve vztahu k výročkům či písemným projevům a všem úkonům, které učinili při výkonu svých funkcí, bez ohledu na to, že dotyčné osoby již takovéto funkce nevykonávají.
  6. Výsady a imunity jsou členům Výboru přiznány nikoliv pro jejich osobní výhody, nýbrž s cílem zabezpečit nezávislý výkon jejich funkcí. Jedině Výbor je oprávněn vzdát se imunity svých členů; nemá pouze právo, ale i povinnost vzdát se imunity svých členů v každém případě, kdy by podle jeho názoru imunita bránila průchodu spravedlnosti a kdy je možné se jí vzdát bez újmy účelu, pro který je přiznána.
-

VÝKLADOVÁ ZPRÁVA

I. Úvod

1. Dne 28. září 1983 přijalo poradní shromáždění Rady Evropy Doporučení 971 (1983) o ochraně zadržovaných osob před mučením a před krutým, nelidským nebo ponižujícím zacházením nebo trestáním. V tomto textu doporučilo shromáždění zejména, aby Výbor ministrů přijal návrh Evropské úmluvy o ochraně zadržovaných osob před mučením a před krutým, nelidským nebo ponižujícím zacházením nebo trestáním, který byl připojen k doporučení.

Pozadí této iniciativy může být shrnuto takto:

2. V lednu 1981 přijalo shromáždění Doporučení 909 (1981) o Mezinárodní úmluvě proti mučení, ve kterém se odvolalo na práci prováděnou v rámci OSN, a doporučilo, aby Výbor ministrů vyzval vlády členských států urychlit přijetí a provádění návrhu Úmluvy proti mučení připravovaného Komisí OSN pro lidská práva. Vyzval také vlády členských států zastoupených v této Komisi, aby udělaly vše, co je v jejich silách k zajištění toho, aby se Komise podrobně zabývala návrhem dobrovolného protokolu k Úmluvě (předloženým Kostarikou), jakmile bude samotný návrh Úmluvy předložen Hospodářské a sociální radě OSN.

3. V březnu 1981 byly předloženy shromáždění dva návrhy rezolucí o mučení v členských státech Rady Evropy: první p. Lidbomem (Dokument 4718) a druhý p. Jägerem (Dokument 4730). Tyto návrhy byly předloženy Výboru pro právní záležitosti, který se rozhodl prostudovat je společně.

4. Prozkoumání Výborem pro právní záležitosti mělo za následek zprávu (Dokument 5099) vypracovanou za Výbor p. Berrierem a přijatou 30. června 1983. Tato zpráva obsahovala návrh Evropské úmluvy vypracovaný na žádost zpravodaje Mezinárodní komise právníků a švýcarským Výborem proti mučení.

V září 1983 p. Dejardin přednesl názor týkající se zprávy (Dokument 5123) Výboru pro politické záležitosti.

---

5. V tomto kontextu je nutno konstatovat, že podobná práva byla uskutečňována v rámci OSN, a že text Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestání, zmíněný v Doporučení 909, byl přijat Valným shromážděním OSN 10. prosince 1984 a poté otevřen k podpisu. Pokud se týká návrhu dobrovolného protokolu předloženého Kostarikou, má za cíl vytvořit preventivní mechanismus podobné povahy, jaký se předvídá v návrhu Úmluvy přiloženém k Doporučení 971 Shromáždění.

6. Po přijetí Doporučení 971 stanovil Výbor ministrů na 366. schůzi náměstků ministrů v lednu 1984 tyto směrnice pro Řídící výbor pro lidská práva (CDDH):

„Zhodnotit Doporučení 971 Shromáždění za účelem předložení textu návrhu Úmluvy nebo jiného právního dokumentu pro ochranu zadržených osob před mučením a krutým, nelidským nebo ponižujícím zacházením nebo trestáním Výboru ministrů po konzultaci s Evropským výborem pro problémy zločinu (CDPC).“

7. Výbor expertů pro rozšíření práv zakotvených v Evropské úmluvě o lidských právech (DH-EX), který je podřízeným orgánem Řídícího výboru pro lidská práva (CDDH), obdržel od Řídícího výboru instrukci (15. schůze, březen 1984), aby prováděl tuto práci pod pravomocí CDDH.

8. Výbor expertů (DH-EX) prostudoval návrh úmluvy přiložený k Doporučení 971 na své 19. až 25. schůzi (květen 1984 až červen 1986). Mimo jiné vzal na vědomí, že:

- Ministerská konference o lidských právech (Viedeň, 19. a 20. března 1985) ve své Rezoluci č. 2 „vyzývá Výbor ministrů, aby dokončil co možná nejrychleji práci na návrhu právního dokumentu o mučení s cílem jeho přijetí“;
  - závěrečné komuniké 76. zasedání Výboru ministrů (25. dubna 1985) se uvádí, že ministři „podporovali výzvu konference“;
  - ve Shromáždění bylo položeno tři otázky týkající se návrhu Úmluvy předsedovi Výboru ministrů, jedna p. Berrierem v lednu a ostatní p. Arbelou v dubnu a v září 1985;
  - v závěrečném komuniké svého 77. zasedání (20. listopad 1985) Výbor ministrů opakoval svůj velký zájem na brzkém dokončení návrhu Úmluvy.
-

---

9. Během své práce Výbor expertů (DH-EX) měl příležitost konzultovat s Evropskou komisí a Soudem pro lidská práva. Zorganizoval také slyšení představitelů Mezinárodní komise právníků, švýcarského Výboru proti mučení a Mezinárodního výboru Červeného kříže. Další slyšení se konala se dvěma experty v oblasti psychiatrie. Před předložením předběžného návrhu Úmluvy Řídícímu výboru pro lidská práva (CDDH) Výbor expertů (DH-EX) vzal v úvahu názory Evropského výboru pro právní spolupráci (CDCJ) a Evropského výboru pro problémy zločinu (CDPC), které byly konzultovány Řídícím výborem (CDDH).

10. Vedle CDCJ a CDCP Řídící výbor CDDH také konzultoval s Evropskou komisí a Soudem pro lidská práva. Text návrhu Evropské úmluvy o ochraně před mučením a nelidským nebo ponižujícím zacházením nebo trestáním byl dokončen na 21. schůzi CDDH v listopadu 1986 a poté předložen Výboru ministrů.

11. Po konzultaci se Shromážděním (viz Názor č. 133 z 27. března 1987) Výbor ministrů přijal text Úmluvy dne 26. června 1987. Byla otevřena k podpisu členskými státy Rady Evropy 26. listopadu 1987. *

---

* Poznámka [*Sekretariátu CPT; in 2002*]:

4. listopadu 1993 byly k podpisu otevřeny dva Protokoly doplňující úmluvu.

Protokol č. 1 "otevívá" úmluvu s tím, že Výbor ministrů Rady Evropy může přizvat jakýkoliv nečlenský stát Rady Evropy, aby k němu přistoupil. Protokol č. 2 zavádí doplňky k úmluvě technického rázu. Z účelem voleb přísluší členové CPT do jedné ze dvou skupin. Smyslem je zajistit, že polovina členů Výboru se každé dva roky obnoví. Protokol také zajišťuje, že členové CPT mohou být znovuzvoleni dvakrát, namísto jednoho zvolení, jak tomu bylo dříve. Protokoly vstoupily v platnost 1. března 2002.

II. Důvody pro vypracování nové Úmluvy

12. Mučení a nelidské nebo ponižující zacházení nebo trestání je zakázáno v národním právu a několika mezinárodních dokumenty. Zkušenosti však ukazují, že zde existuje potřeba širších a účinnějších mezinárodních opatření, zejména na posilování ochrany osob zbavených svobody.

13. V rámci Rady Evropy dosáhl kontrolní systém vytvořený Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod ze 4. listopadu 1950 důležitých výsledků. Uvažuje se o tom, že tento systém, který je založený na stížnostech jednotlivců nebo států tvrdících, že došlo k porušení lidských práv, by mohl být prospěšně doplněn nesoudním mechanismem preventivního charakteru, jehož úkolem by bylo zkoumat zacházení s osobami zbavenými svobody s cílem posílit, bude-li to nutné, ochranu takových osob před mučením a před nelidským nebo ponižujícím zacházením nebo trestáním.

14. Z těchto důvodů vytváří tato Úmluva výbor, který může navštívit jakékoliv místo pod jurisdikcí stran, kde jsou osoby zbaveny svobody veřejnými úřady.

III. Hlavní rysy nového systému

15. Jak uvedeno v odstavcích 13 a 14 shora, funkce výboru spočívá v konání návštěv a, kde to bude nutné, v navrhování zlepšení týkajících se ochrany osob zbavených svobody před mučením a před nelidským nebo ponižujícím zacházením nebo trestáním.

16. Členové výboru budou sloužit ve své individuální funkci a budou vybráni z osob vysokého morálního charakteru, známých svou schopností zastávat se lidských práv nebo majících profesionální zkušenosti v oblastech, kterých se Úmluva týká. Bude-li to výbor považovat za nutné, mohou mu pomoci vhodně kvalifikovaní experti.

17. Výbor nemá vykonávat žádné právníkové funkce; jeho úkolem není rozhodovat, zda byla spáchána porušení relevantních mezinárodních dokumentů. Proto se výbor také zdrží vyjadřování svých názorů na interpretaci těchto dokumentů ať abstraktně nebo ve vztahu ke konkrétním skutečnostem.

18. Při rozhodování, zda je zapotřebí udělat doporučení, bude výbor samozřejmě muset zhodnotit skutečnosti zjištěné během svých návštěv. Protože výbor není oprávněn vyslyšet svědky v souladu s všeobecnými zásadami soudní procedury, nebude mít dostatečnou základnu pro vypracování doporučení, nebudou-li skutečnosti jasné a bude-li zapotřebí dalšího vyšetřování. V takových případech může potom výbor informovat příslušný stát a navrhnout, aby bylo provedeno další vyšetřování na národní úrovni, a požádat, aby byl informován o výsledcích šetření.

19. V rámci přešetření může výbor zorganizovat nové návštěvy dříve navštívených míst.

20. Při uplatňování Úmluvy jsou výbor a příslušný stát povinni spolupracovat. Účelem výboru není odsuzovat státy, ale usilovat v duchu spolupráce a s pomocí rad o zlepšení, je-li to nutné, při ochraně osob zbavených svobody.

IV. Poznámky k ustanovením Úmluvy

Preambule

21. Preambule vysvětluje důvody, které vedly členské státy Rady Evropy k tomu, aby přijaly tuto Úmluvu, a stanoví její účel (viz kapitoly I. až III. shora).

22. Odkaz na článek 3 Evropské úmluvy o lidských právech poskytne výboru výchozí bod pro jeho posuzování situací, které často vedou k mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestání (viz níže odstavce 26 a 27).

Článek 1

23. Tento článek zřizuje orgán, který má uskutečňovat návštěvy a plnit účel návštěv. Tímto způsobem popisuje hlavní funkce Evropského výboru pro ochranu před mučením a nelidským nebo ponižujícím zacházením nebo trestáním.

24. Pojmu „zbavení svobody“ pro účely této Úmluvy se má rozumět ve smyslu článku 5 Evropské úmluvy o lidských právech, jak je to vysvětleno precedenčním právem Evropského soudu a Komise pro lidská práva. Avšak rozdíl mezi „zákonným“ a „nezákonným“ zbavením svobody vzniklý v souvislosti s článkem 5 je bezpodstatný ve vztahu ke kompetenci výboru.

25. Jak již bylo zdůrazněno v odstavci 17, výbor nebude vykonávat právnícké funkce: jeho členové nemusí být právníci, jeho doporučení nebudou vázat dotyčný stát a výbor nebude vyjadřovat jakýkoliv názor na interpretaci právních podmínek. Jeho úkol je čistě preventivní. Bude uskutečňovat vyšetřovací návštěvy a, bude-li to nutné, bude na základě informací získaných během těchto návštěv předkládat doporučení s cílem posílit ochranu osob zbavených svobody před mučením a nelidským nebo ponižujícím zacházením nebo trestáním.

26. Zákaz mučení a nelidského nebo ponižujícího zacházení nebo trestání je všeobecnou mezinárodní normou, která, ač různě formulována, se nachází v různých mezinárodních dokumentech jako je článek 3 Evropské úmluvy o lidských právech.

27. Precedenční právo Evropského soudu a Komise pro lidská práva podle článku 3 poskytuje zdroj rad pro výbor. Ale činnost výboru je zaměřena spíše na budoucí ochranu než na uplatňování právních požadavků na stávající okolnosti. Výbor by se neměl pokoušet o zasahování do interpretace a uplatňování článku 3.

Článek 2

28. Tímto ustanovením strany Úmluvy souhlasí, že dovolí návštěvy na jakémkoliv místě pod jejich jurisdikcí, kde jedna nebo více osob jsou zbaveny svobody veřejným úřadem. Je bezpodstatné, zda je zbavení svobody založeno na formálním rozhodnutí či nikoliv.

29. Návštěvy se mohou konat za jakýchkoliv okolností. Úmluva se nevztahuje pouze na dobu míru, ale platí také během války nebo za jakýchkoliv jiných veřejných mimořádných okolností. Kompetence výboru je však omezena, pokud se týká míst, která může navštívit, ustanoveními článku 17, odstavce 3 (viz níže odstavec 93).

30. Návštěvy mohou být organizovány ve všech druzích míst, kde jsou osoby zbaveny svobody, ať jsou důvody jakékoliv. Úmluva se proto např. vztahuje na místa, kde jsou osoby drženy ve vazbě, uvězněny v důsledku odsouzení za zločin, drženy ve správní vazbě nebo internovány z lékařských důvodů nebo kde jsou nezletilí zadržováni veřejným úřadem. Zadržení vojenskými úřady jsou také kryta Úmluvou.

31. Návštěvy míst, kde jsou osoby zbaveny svobody pro svůj duševní stav, budou vyžadovat pečlivou přípravu a postup, např. pokud se týká kvalifikace a zkušeností zvolených osob pro návštěvu, a způsob, jakým bude návštěva vedena. Při uskutečňování návštěv si výbor navíc bude nepochybně přát vzít v úvahu jakékoliv relevantní doporučení přijaté Výborem ministrů.

32. Návštěvy se mohou konat v soukromí i ve veřejných institucích. Měřítkem je, zda zbavení svobody je výsledkem akce veřejného úřadu. Proto může výbor konat návštěvy pouze ve vztahu k osobám, které byly zbaveny svobody veřejným úřadem a nikoliv k dobrovolným pacientům. Avšak v druhém případě by mělo být možné, aby se Výbor přesvědčil, že toto je skutečně přání dotyčného pacienta.

Článek 3

33. Jak uvedeno ve všeobecných úvahách (viz kapitoly II. a III. shora), tato Úmluva zavádí nesoudní systém preventivní povahy. Není úkolem výboru odsoudit státy za porušování, ale spolupracovat s nimi při posilování ochrany osob zbavených svobody. Aby naznačil duch vztahu mezi výborem a stranami, článek 3 obsahuje všeobecné ustanovení o spolupráci.

34. Zásada spolupráce se vztahuje na všechny fáze činností výboru. Má přímou relevanci pro několik dalších ustanovení Úmluvy jako jsou články 2, 8, 9 a 10.

Předpokládá se, že výbor využije národních odborných znalostí, které dostane k dispozici od stran, aby pomohly jeho úkolu, zejména během návštěv (viz také níže odstavec 64 a 65).

Článek 4

Odstavec 1

35. Výbor bude složen z počtu členů rovnajícímu se počtu stran Úmluvy. Toto ustanovení je inspirováno první částí článku 20 Evropské úmluvy o lidských právech.

Odstavec 2

36. Pokud se týká kvalifikace členů výboru, v odstavci 2 se konstatuje, že budou vybráni z osob vysokých morálních kvalit, známých svými zkušenostmi v oblasti lidských práv nebo majících profesionální zkušenosti v oblastech krytých touto Úmluvou. Nepovažuje se za žádoucí, aby byly podrobně specifikovány profesionální oblasti, ze kterých mohou být členové výboru vybráni. Je jasné, že to nemusí být právníci. Bylo by žádoucí, aby výbor zahrnoval členy, kteří mají zkušenosti ve věcech jako je vězeňská správa a v různých lékařských oblastech relevantních pro léčení osob zbavených svobody. To způsobí, že dialog mezi výborem a státy bude účinnější, a usnadní to konkrétní návrhy ze strany výboru.

Odstavec 3

37. Toto ustanovení odpovídá poslední části článku 20 Evropské úmluvy o lidských právech.

Odstavec 4

38. Tento odstavec požaduje, aby členové sloužili podle svých individuálních schopností, aby byli nezávislí a nestranní, a aby byli schopni sloužit výboru účinně. Proto se očekává, že kandidáti, kteří by měli konflikt zájmů nebo kteří by mohli mít potíže s plněním požadavku nezávislosti, nestrannosti a použitelnosti, nebudou navrhováni nebo zvoleni. Také se očekává, že se člen výboru, který by mohl mít takové potíže ve vztahu ke konkrétní situaci, nebude účastnit jakékoliv činnosti výboru ve vztahu k této situaci.

Článek 5

Odstavec 1

39. Procedura pro volbu členů výboru je v zásadě stejná, jak je vytyčena článkem 21 Evropské úmluvy o lidských právech pro členy výboru Komise.

Odstavec 2

40. Považuje se za vhodné, aby byla použita stejná volební procedura pro obsazení občasně prázdných míst (úmrť nebo odstoupení).

Odstavec 3

41. Délka úřadu byla stanovena na čtyři roky s možností pouze jednoho znovuzvolení.**

42. Bylo učiněno opatření pro částečné obnovení výboru po počátečním období dvou let. Stanovená procedura je inspirována odpovídajícími ustanoveními článků 22 a 40 Evropské úmluvy o lidských právech.

Článek 6

Odstavec 1

43. S ohledem na specifické vlastnosti funkcí výboru tak, jak jsou stanoveny v této Úmluvě, je specifikováno, že se výbor bude scházet na neveřejných schůzích. Toto ustanovení doplňuje zásadu obsaženou v článku 11, že informace, shromážděné výborem ve vztahu k návštěvě, její zpráva a konzultace s příslušným státem, budou důvěrné.

44. V závislosti na požadavcích vytyčených článkem 10, odstavcem 2, se budou rozhodnutí výboru přijímat většinou přítomných členů. Usnášenišchopnost je stanovena na počet rovnající se většině členů.

Odstavec 2

45. Tento odstavec stanoví v souladu s mezinárodní praxí, že výbor vypracuje svůj vlastní jednací řád. Jednací řád bude obsahovat organizační pravidla, která se normálně v takovém řádu nacházejí, včetně volby předsedy.

Odstavec 3

46. Toto ustanovení, které specifikuje, že sekretariát výboru bude poskytnut generálním tajemníkem Rady Evropy, je inspirováno běžnou praxí této organizace.

** Poznámka [*Sekretariátu CPT; in 2002*]:
Vstupem v platnost Protokolu č.2, mohou být členové CPT dvakrát znovuzvoleni.

Článek 7

Odstavec 1

47. Tento odstavec stanoví, že výbor je odpovědný za organizování návštěv do míst zmíněných v článku 2 Úmluvy. Také uvádí, že výbor může organizovat jak pravidelné návštěvy, tak i návštěvy spojené s konkrétním případem (ad hoc).

48. Pokud se týká pravidelných návštěv, mají-li být účinné, výbor bude muset vzít nevyhnutelně v úvahu řadu míst, která se mají navštívit v dotyčných státech. Výbor by měl také zajistit, pokud je to možné, aby různé státy byly navštěvovány na spravedlivé základně. A dále, jeho program pravidelných návštěv by neměl z praktických důvodů zahrnovat systematické návštěvy všech míst, kde jsou osoby zbaveny svobody. Výbor by měl dokonce dát určitou prioritu návštěvám ad hoc, které se mu zdají být potřebné za daných okolností.

49. Pokud se týká těchto ad hoc návštěv, záleží na vůli výboru, kdy je považuje za nutné, stejně jako důvody, které vedou k jeho rozhodnutí. A tak, třebaže by se výbor neměl zabývat vyšetřováním jednotlivých stížností (na které je již pamatováno, např. v Evropské úmluvě o lidských právech), měl by mít právo hodnotit sdělení jednotlivců nebo skupin jednotlivců a rozhodnout, zda uplatní své funkce v souvislosti s takovými sděleními. Měl by mít podobnou svobodu rozhodování v případě strany, která vyjádří přání, aby Výbor uskutečnil návštěvu míst pod její jurisdikcí, aby vyšetřil určitá tvrzení a vyjasnil situaci.

Odstavec 2

50. Samotné návštěvy nemusí být nutně uskutečněny celým výborem; je skutečně pravděpodobné, že se návštěva celého výboru uskuteční pouze ve výjimečných situacích. Článek 2 proto zajišťuje návštěvy, které se uskutečňují zpravidla prostřednictvím dvou členů výboru, kteří jednají jménem výboru. Avšak výjimečně může být výbor reprezentován pouze jedním členem, např. při návštěvách ad hoc naléhavé povahy, kdy je k dispozici pouze jeden člen.

51. Považuje-li to výbor za nutné, mohou mu pomáhat experti a překladatelé. Zásadní myšlenkou je doplnit zkušenosti výboru, např. pomocí osob, které mají speciální výcvik nebo zkušenosti při humanitárních misích, které mají lékařské vzdělání nebo mají zvláštní schopnosti při zacházení se zadrženými nebo s vězeňskými režimy a, kde je to vhodné, ve vztahu k mladým lidem.

52. Při organizaci návštěvy bude výbor brát v úvahu potřebu mít k dispozici dostatečné znalosti dotyčného státu a jeho jazyka.

53. Člen nebo členové výboru vybraní pro uskutečnění návštěvy budou požívat nezbytnou autoritu pro styk s národními úřady. Budou odpovědní za všeobecné vedení návštěvy a za zjištění předložená výboru po návštěvě.

Článek 8

54. S výjimkou odstavce 1, kde odkaz na „výbor“ znamená plenární výbor, zahrnují odkazy na „výbor“ v tomto článku (jako v článcích 3, 9, 14, odstavec 3 a 17, odstavec 3) delegaci uskutečňující návštěvu jménem výboru.

Odstavec 1

55. Ratifikováním Úmluvy mají státy povinnost povolit návštěvy na jakémkoliv místě pod jejich jurisdikcí. Účelem tohoto ustanovení je specifikovat modalitty, podle kterých je dán podnět k návštěvě. Dříve než se může návštěva uskutečnit, výbor uvědomí vládu dotyčné strany o svém úmyslu uskutečnit návštěvu (viz článek 15). Po takovém oznámení může navštívit kdykoliv jakékoliv místo uvedené v článku 2 Úmluvy.

Pro výbor a každou stranu bude důležité, aby dospěly k uspokojivé dohodě, pokud jde o pověřovací listiny a způsob identifikace každé osoby patřící k navštěvujícímu týmu.

56. Toto ustanovení nespécifikuje časové období, které by mělo uplynout (např. 24 nebo 48 hodin) mezi oznámením a okamžikem, kdy se návštěva uskuteční. Mohly by vskutku nastat výjimečné situace, kdy se návštěva uskuteční okamžitě po učinění oznámení. Ale jako všeobecné pravidlo a s ohledem na zásadu spolupráce vytyčenou v článku 3 by měl výbor dát dotyčnému státu přiměřenou dobu, aby mohl učinit nutná opatření, aby návštěva byla co možná nejefektivnější. Na druhé straně, výbor by měl uskutečnit návštěvu v rozumné době po oznámení.

57. V témže duchu spolupráce, v případech, kdy oznámení sděluje úmysl výboru navštívit stát bez udání data a místa příjezdu, se předpokládá, že výbor poskytne takové podrobnosti později, předtím než se návštěva uskuteční.

58. Oznámení by mělo kromě ohlášení návštěvy obsahovat jména členů výboru a určit experty, kteří se návštěvy účastní, překladatele a ostatní doprovázející personál, stejně jako i místa, která má výbor v úmyslu navštívit. Avšak skutečnost, že jsou v oznámení zmíněna specifická zařízení, by neměla bránit výboru ohlásit, že si přeje během návštěvy navštívit také jiná zařízení.

59. A nakonec, očekává se, že výbor bude mít na paměti, že návštěvy ve vězeňských zařízeních s vysokou bezpečností mohou vyžadovat pečlivou přípravu.

Odstavec 2

60. Rozumí se, že vzhledem ke specifické povaze návštěv, které má výbor uskutečnit, bude tento odstavec platit stejně před návštěvami, během nich a po nich. Tento odstavec obsahuje vyčerpávající seznam vybavení, na které má výbor nárok, aby mu je strana poskytla. Rozumí se však, že strana by měla výboru poskytnout i jinou nutnou pomoc, aby usnadnila jeho práci.

61. Podle pododstavce a), který musí být interpretován v souvislosti s články 2 a 16, nesmí být podmínky předepsané stranami pro přistěhovalectví (např. víza) uplatněny vůči členům navštěvujícího týmu (podle článku 14, odstavce 3, pokud se týká expertů a ostatních osob pomáhajících výboru). Rozumí se, že právo cestovat bez omezení nedává výboru nebo jeho expertům všeobecnou volnost pohybu v oblastech, kde je pohyb omezen z důvodu národní obrany (viz článek 9).

62. Podle pododstavce b) musí každá strana předat výboru na požádání seznam míst pod její jurisdikcí, kde jsou drženy osoby zbavené svobody s uvedením povahy zařízení (vězení, policejní stanice, nemocnice atd.). Rozumí se, že při předání seznamu může dotýčný stát poskytnout všeobecný popis míst, kde mohou být osoby čas od času drženy, např. všechny policejní stanice nebo všechna vojenská kasárna dodatkem k specifickému seznamu stálých míst, kde osoby jsou zbaveny svobody, jako jsou vězení a ústavy pro duševně choré. Předpokládá se, že výbor si nakonec vyžádá úplný seznam míst v konkrétní oblasti v rámci jurisdikce státu, kterou má v úmyslu navštívit. Na druhé straně, stát nemusí vypracovat seznam všech zadržených. Přeje-li si výbor ze specifických důvodů obdržet informaci o konkrétní osobě (včetně jeho nebo jejího místa držení), může o to požádat podle pododstavce d) tohoto odstavce 2.

63. Pododstavec c) zdůrazňuje svobodu pohybu členů výboru, zejména uvnitř míst uvedených v článku 2. Ale toto ustanovení nezabraňuje tomu, aby výbor byl provázen vládním úředníkem navštíveného státu, aby při návštěvě pomáhal (viz článek 15). Stát může zejména požadovat, aby výbor byl doprovázen vyšším důstojníkem na místa, která jsou tajná z důvodu národní obrany nebo která požívají zvláštní ochrany z důvodu národní bezpečnosti (viz článek 9). Avšak doprovázející osoba nesmí být přítomna při soukromých interview zmíněných v odstavci 3 tohoto článku.

64. Pododstavec d) zavazuje strany poskytovat výboru informace, které mají k dispozici a které výbor potřebuje pro plnění svého úkolu. Přístup k informacím bude mít zjevně velkou důležitost pro výbor. Současně se uznává, že v členských státech mohou platit specifická pravidla týkající se prozrazení informací. Proto výbor, když žádá od strany informace, je ze své strany povinen brát ohled na příslušná pravidla národních zákonů a profesionální etiky (obzvláště na pravidla týkající se ochrany údajů a na pravidla lékařského tajemství). Předpokládá se, že možné potíže v této oblasti budou vyřešeny v duchu vzájemného porozumění a spolupráce, na kterém je Úmluva založena.

65. Rozumí se, že je na stranách, aby rozhodly o formě (např. originály nebo kopie dokumentů), ve kterých bude sdělena informace požadovaná výborem.

Odstavec 3

66. Podle tohoto odstavce může výbor vést interview v soukromí. Pro účely takových interview může zvolit své vlastní tlumočníky a nesmí být omezen žádnými časovými limity.

Výbor by měl věnovat zvláštní péči v souvislosti s mentálně postiženými pacienty co do počtu, kvalifikace a jazykových schopností osoby nebo osob vedoucích interview (viz odstavec 31 shora).

67. Rozumí se, že osoba zbavená svobody není povinna souhlasit s navázáním kontaktu s výborem. Ale výbor musí dostat příležitost sám se přesvědčit, že toto je skutečně svobodné rozhodnutí dotyčné osoby.

Odstavec 4

68. Když se odvolávají na osoby, se kterými může výbor komunikovat, měli autoři Úmluvy na mysli zejména rodiny, právníky, lékaře a ošetřující personál osoby zbavené svobody. Avšak žádní soukromí jednotlivci nemohou být nuceni komunikovat s výborem.

69. Avšak toto právo udělené výboru ho neopravňuje organizovat formální slyšení v právním smyslu se všemi procedurálními podmínkami, které by to implikovalo. Například, nikdo by nebyl povinen svědčit pod přísahou.

Odstavec 5

70. Tento odstavec umožňuje výboru dělat určité připomínky během samotné návštěvy. Těto možnosti by mělo být využito pouze ve výjimečných případech (např. existuje-li naléhavá potřeba zlepšit zacházení s osobami zbavenými svobody). Nezabývá to výbor povinností vypracovat následnou zprávu, jak je to stanoveno v článku 10.

Článek 9

71. Tento článek uznává, že nehledě na povinnosti strany povolit návštěvy výboru, určité výjimečné okolnosti mohou ospravedlnit odložení návštěvy nebo určité omezení práva přístupu výboru na konkrétní místo. Odstavec 1 specifikuje tyto výjimečné okolnosti a omezuje důvody, podle kterých je možné dovolávat se tohoto článku v kterémkoliv konkrétním případě, na:

- ochraňování národní obrany;
- ochraňování veřejné bezpečnosti, což, jak se předpokládá, by zahrnovalo naléhavou a nevyvratitelnou potřebu zabránit vážnému zločinu;
- vážné nepokoje ve věznicích a na jiných místech, kde jsou osoby zbaveny své svobody;
- případy, kdy s ohledem na zdravotní stav (včetně duševního stavu) osoby, která má být podle návrhu navštívena, by se návštěva v danou dobu mohla ukázat jako zdraví škodlivá;
- vyhnutí se prejudikování naléhavého výsledku a následného vyšetřování ve vztahu k závažnému zločinu.

72. Od strany, která si přeje dovolávat se ustanovení článku 9, se požaduje, aby předložila své ohrazení se výboru týkající se relevantních okolností. Od výboru a strany se pak požaduje podle odstavce 2, aby zahájily konzultace za účelem objasnění okolností uvedených stranou a jejich dopad na návrhy oznámené výborem podle článku 8. Od výboru a od strany se také požaduje (a to je konkrétní příklad spolupráce nařízené článkem 3), aby usilovaly o dohodu o způsobu, kterým bude výbor schopen vykonávat své funkce rychle a účinně. Jednou možností specifikovanou v článku je, že např. dojde-li k ohrazení se proti návštěvě konkrétního místa z důvodu národní bezpečnosti, jakákoliv osoba zbavená svobody na tomto místě bude dopravena na jiné místo, kde bude moci být navštívena výborem. Tento článek také stanoví, že bude-li návštěva na jakémkoliv místě odložena, strana zajistí, aby byl výbor plně informován o osobách zbavených svobody na tomto místě.

Článek 10

Odstavec 1

73. Tento odstavec se zabývá zprávou, kterou výbor musí vypracovat po každé návštěvě. Zpráva bude založena na skutečnostech zjištěných během návštěvy a vezme v úvahu jakékoliv připomínky, které si dotyčný stát může přát udělat. Zpráva bude také zahrnovat doporučení, která výbor považuje za nutná, přičemž cílem v každém případě je posílit ochranu osob zbavených svobody. Rozumí se, že zpráva zasláná dotyčnému státu nebude nutně obsahovat všechny informace obdržené výborem u příležitosti jeho návštěv (např. záznamy některých interview).

Odstavec 2

74. V určitých případech zmíněných v tomto odstavci se může výbor rozhodnout poté, když dotyčný stát měl možnost zveřejnit své stanovisko, učinit veřejné prohlášení. Výjimečné kompetence výboru učinit veřejné prohlášení může být využito, jestliže stát nespolupracuje nebo odmítá zlepšit situaci ve světle doporučení výboru. Vzhledem k důležitosti takového rozhodnutí, musí být přijato pouze předepsanou většinou. Před přijetím tohoto prostředku v případě odmítání státu zlepšit situaci, by měl výbor věnovat plnou pozornost jakýmkoliv potížím, které tím vzniknou.

75. Výbor bude mít širokou volnost při rozhodování, kterou informaci zveřejnit, ale bude muset vzít řádně v úvahu potřebu zabezpečit, aby nebyla prozrazena informace předaná důvěrně. Měl by také vzít v úvahu nutnost neprozradit informace v souvislosti s dosud probíhajícími vyšetřováními.

Článek 11

Odstavec 1

76. Toto ustanovení prosazuje zásadu důvěrné povahy činnosti výboru. „Informace shromážděné výborem“ se mohou skládat ze skutečností, které sám zpozoroval, informací, které obdržel z vnějších zdrojů, a informací, které sám sebral.

Odstavec 2

77. Toto ustanovení specifikuje, že kdykoliv je výbor požádán dotyčným státem, aby tak učinil, musí zveřejnit zprávu a jakékoliv připomínky, které si stát přeje udělat. Zveřejní-li dotyčný stát sám zprávu, měl by ji uveřejnit celou.

Odstavec 3

78. Tento odstavec stanoví, že nesmí být zveřejněny žádné osobní údaje bez výslovného souhlasu dotyčné osoby. Ale to by nemělo vylučovat zveřejnění takových údajů, kdy není prozrazena totožnost dotyčné osoby nebo kdy nemůže být zjištěna z kontextu.

Článek 12

79. Výbor předloží každoročně všeobecnou zprávu o své činnosti Výboru ministrů. Zpráva, která bude předložena Shromáždění a bude zveřejněna, by měla obsahovat informace o organizaci a vnitřním fungování výboru a o jeho vlastní činnosti s obzvláštní zmínkou o navštívených státech. Když připravuje svou zprávu, musí výbor přirozeně postupovat v souladu s ustanoveními článku 11 týkajícími se důvěrné povahy určitého typu informací a údajů.

Článek 13

80. V souladu s tímto ustanovením se od členů výboru, expertů a jiných osob pomáhajících výboru požaduje, aby zachovávali utajení i po skončení svého funkčního období. To se týká všech skutečností nebo informací, na které mohli být členové výboru nebo jiné takové osoby upozorněni během výkonu svých funkcí při uskutečnění návštěv nebo v kterýkoliv jiný okamžik.

Článek 14

Odstavec 1

81. Toto ustanovení vytyčuje zásadu, že jména osob pomáhajících výboru budou specifikována ve sdělení o návštěvě podle článku 8, odstavec 1.

Odstavec 2

82. Experti budou vázáni stejnými povinnostmi nezávislosti, nestrannosti a použitelnosti jako členové výboru (viz článek 4, odstavec 4). Podléhají pokynům výboru a budou jednat pod jeho pravomocí.

Odstavec 3

83. Tento odstavec stanoví podmínky, za kterých může stát odmítnout osobě pomáhající výboru možnost zúčastnit se návštěv nebo konkrétní návštěvy na místě pod jeho jurisdikcí.

84. Toto právo může být vykonáno pouze výjimečně a při nejbližší příležitosti. Stát tedy, když obdržel příslušnou informaci, by měl odmítnout takovou osobu pouze tehdy, když podle jeho názoru nesplňuje požadavky vytyčené v odstavci 2 tohoto článku nebo v článku 13. Tak by tomu mohlo být, jestliže dotyčná osoba projevila zaujatý postoj vůči státu nebo jestliže při jiných příležitostech porušila pravidlo utajení.

85. Prohlásí-li stát, že nějaká osoba se nesmí zúčastnit návštěvy, výbor si může přát zjistit důvody s tím, že dotaz a jakákoliv odpověď zůstanou důvěrné. Taková dohoda může pomoci výboru jmenovat jiné osoby, aby mu pomáhaly.

86. Chová-li se během návštěvy osoba pomáhající výboru způsobem, který dotyčný stát považuje za nevhodný (např. dělá-li politická nebo podobná veřejná prohlášení), může požádat výbor, aby podnikl všechna opatření, která považuje za vhodná.

Článek 15

87. Aby se usnadnilo sdělování podle článku 8, odstavce 1 Úmluvy, toto ustanovení zavazuje strany informovat výbor o úřadu, kterému mají být taková sdělení zaslána. Strana musí také sdělit výboru jméno kteréhokoliv styčného pracovníka, kterého může jmenovat, aby usnadnila úkol výboru, když uskutečňuje návštěvu.

Článek 16

88. Tento článek se zabývá výsadami a imunitami výboru, jeho členů a expertů. Je inspirován článkem 59 Evropské úmluvy o lidských právech a Druhým a Čtvrtým protokolem k Všeobecné dohodě o výsadách a imunitách Rady Evropy.

Článek 17

Odstavec 1

89. Tento odstavec stanoví, že na tuto Úmluvu není možno se odvolávat jako na ospravedlnění omezení ochrany poskytované podle jiných mezinárodních dokumentů nebo na domácí úrovni. Úmluva je pouze jedno z mnoha opatření, která mají za cíl zabránit mučení a posílit ochranu poskytovanou osobám zbaveným svobody.

90. Skutečnost, že národní úřady mohou být zmocněny provádět určitá vyšetřování na místech krytých Úmluvou, není dostatečná, aby zabránila výboru, když se rozhodne uskutečnit návštěvu. Ale v duchu spolupráce, kterým se má řídit uplatňování Úmluvy, si může výbor přát vstoupit do styku s takovými národními úřady, než učiní rozhodnutí (viz odstavce 33 a 34 shora).

Odstavec 2

91. Tento odstavec se zabývá specifickým vztahem mezi novou Úmluvou a Evropskou úmluvou o lidských právech, jejíž stranami jsou všechny členské státy Rady Evropy, a s níž je spojení uznáno v preambuli. Povinnosti stran podle Evropské úmluvy o lidských právech nejsou dotčeny. Není také dotčena pravomoc svěřená touto Úmluvou Evropskému soudu a Komisi pro lidská práva a Výboru ministrů. Proto při respektování zavedených pravomocí těchto orgánů se výbor ustavený současnou Úmluvou nebude zabývat otázkami vznesenými v řízeních, která ještě před nimi probíhají a nebude sám formulovat interpretace ustanovení Evropské úmluvy o lidských právech.

92. Zejména zůstává nezmenšena prvořadá důležitost petičního práva jednotlivců podle článku 25 Evropské úmluvy o lidských právech. Proto se nepředpokládá, že by se osoba, jejíž případ byl vyšetřován výborem, měla setkat s žalobní odpovědí založenou na článku 27, odstavci 1. b) Evropské úmluvy o lidských právech, jestliže později předloží petici u Evropské komise pro lidská práva s tvrzením, že byla obětí porušení Úmluvy.

Odstavec 3

93. Z článku 2 vyplývá, že Úmluva platí jak v době míru, tak v době války. Zdálo se však nutné vzít v úvahu existenci jiných mezinárodních dokumentů, zejména Ženevských úmluv z 12. srpna 1949, a protokolů z 8. června 1977. V případě ozbrojeného konfliktu (mezinárodního nebo nemezinárodního) musí mít uplatňování Ženevských úmluv prioritu; to znamená, že návštěvy budou uskutečněny delegáty nebo zástupci Mezinárodního výboru Červeného kříže (ICRC)¹. Ale nový výbor by mohl pokračovat v návštěvách určitých míst, která ICRC, zejména v případě nemezinárodního ozbrojeného konfliktu, „normálně“ nebo „na pravidelném základě“ nenavštěvuje. Na druhé straně návštěvy zadržených uskutečňované ICRC v době míru v konkrétní zemi na základě bilaterálních dohod (mimo rámec Ženevských úmluv) nejsou kryty tímto ustanovením. V takových případech se musí výbor rozhodnout, jaké stanovisko zaujme, přičemž vezme v úvahu situaci a postavení osob, které by mohly být předmětem návštěvy.

94. Autoři Úmluvy se rozhodli rozlišovat ve vztahu k Ženevským úmluvám nejen proto, že ICRC získal konkrétní pravomoci a zkušenosti, ale také proto, že ICRC vykonává funkce a používá metody velmi podobné těm, které používá nový výbor. Proto se zdálo být obzvláště nutným specifikovat příslušné pravomoci obou orgánů.

Články 18 až 23

95. Tyto články, které obsahují závěrečné klauzule Úmluvy, odpovídají modelu přijatému Výborem ministrů Rady Evropy.

Pokud jde o článek 21, je nutné si povšimnout, že byla zvolena alternativa vylučující možnost uplatňování výhrad.

---

¹ Viz zejména článek 126 Třetí Ženevské úmluvy a článek 143 Čtvrté Úmluvy.

Další informace:

Secretariat of the CPT
Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
France

Tel.: +33 (0)3 88 41 20 00
Fax: +33 (0)3 88 41 27 72
E-mail: cptdoc@coe.int
Internet: www.cpt.coe.int

Angličtina a francouzština: oficiální verze.

Český překlad:

text Úmluvy převzat ze Sbírky zákonů částka 4/1996,
texty Protokolů č. 151 a 152 převzaty z webových stránek Vězeňské služby ČR,
text Výkladové zprávy: překlad Rady Evropy. Angličtina a francouzština: oficiální verze.

Strasbourg, 26.XI.1987

Titulní strana: © Council of Europe